

esperantoUSA

1993(1)

The ELNA Newsletter: News of the Language Problem and Esperanto as the solution

ĈU VI JAM PAGIS VIAN KOTIZON?

Our goal for 1993

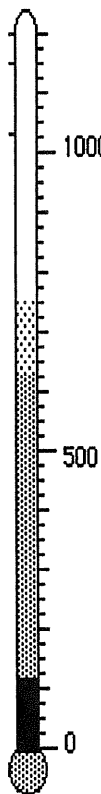
1200

ELNA membership 1990

1031

1000

Membership 748
on Feb. 5

New Members

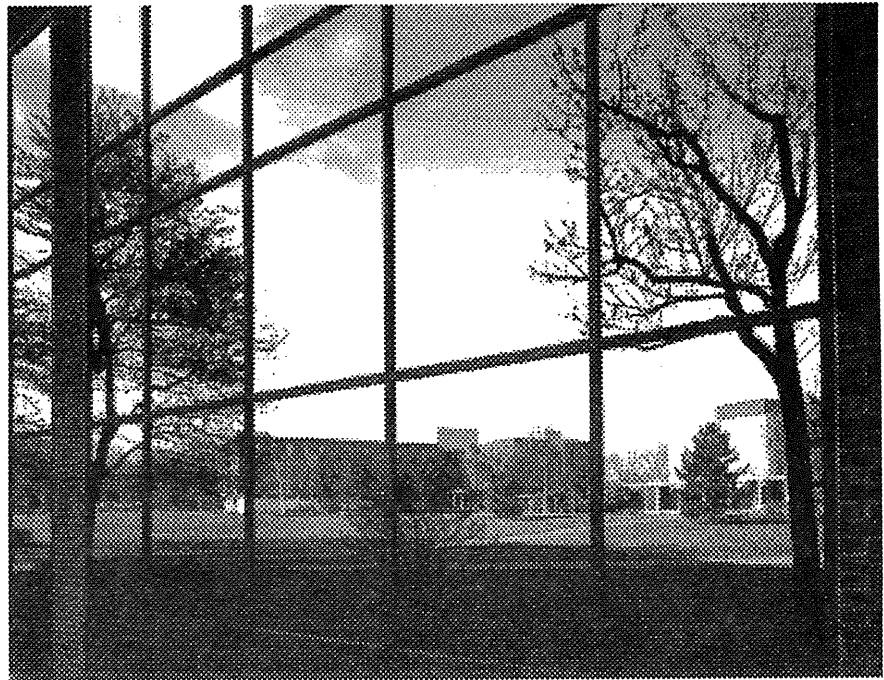
Renewals to date

Life and Honorary members

ELNA-Congress 1993

HARTFORD, CONNECTICUT, GASTIGOS LA 1993 ELNA-KONGRESO

Hartford, Connecticut, is on the west bank of the longest river in New England, and in the valley where some of the state's first "European stock" made their homes. In the center the "Old State House" stands and a free museum. This building, designed by the famous Charles Bulfinch, was the seat of government from 1796 to 1878.

Historic buildings open to the public, usually at a fee, include: home of author Mark Twain; home of Harriet Beecher Stowe, author of Uncle Tom's Cabin; the Butler-McCook house, the oldest existing residence in the city; Noah Webster's house.

The Wadsworth Museum, the first public art museum in the nation, houses 45,000

objects, including the Armistatd (*sic*) Foundation's African-American Collection.

Walking and bus tours start at the Greater Hartford Architectural Conservancy. A permanently placed historical carousel is in Bushnell Park, one of the first parks conceived, planned and built with public support in an American City.

Those with time and a car can go a bit afield and visit two trolley museums, with rides; take a steamboat trip along the lower Connecticut River; pay a visit to Gillette Castle; see the New England Airplane Museum. Farther afield, and requiring a full day MINIMUM, are Mystic Seaport museum (including big sailing

Daŭrigota sur paĝo 15

E D I T O R I A L

COME THE REVOLUTION

We have tended to call the 20th century "The American Century," but in fact it was the 1917 Bolshevik revolution in Russia that colored and defined almost everything that has happened, in every part of the world, since that time; even the great strides forward that have been made in technology, largely by the United States, occurred first in response to European events of the thirties and forties that were, in their turn, largely a reaction to Communism, and later in direct reaction to policies of the Soviet Union—the first men to walk on the moon, Americans, would not have done so in 1969 had the Communists not launched Sputnik into orbit in 1957 and put the first man into space in 1961.

One view of history might point out that the last three or four centuries have *all* been defined by revolutions of one sort or another. The seventeenth century in Europe was largely the product of three consecutive revolutions in England—Cromwell's Puritan revolution, the Stuart counter-revolution, and, *da capo*, the Glorious Revolution of 1688 that unseated the Stuart kings once and for all in favor of a series of continental Protestant monarchs and helped usher in a hundred years of war between Britain and France. That war in turn reached its climax in a pair of revolutions—those in North America and France—that would lead to the establishment of the nation-states we know today during the nineteenth century.

These were political revolutions. Other revolutions come along more quietly, but may have effects just as great. We can speak, for instance, of the revolution in communications which occurred after a North American teacher of the deaf, one A. G. Bell, devised a machine for electronically transmitting the human voice from one location to another. We are today seeing the bare beginnings of another revolution as ordinary individuals find themselves able to participate in a brand-new world of information transmission and processing.

We might make the argument that Esperanto itself is a genuinely revolution-

ary development. After all, the world has long operated under, and accepted as natural, a system in which those who are born speaking certain languages are favored above those who are not, and none of the political and technological revolutions of the past two or three centuries have in any way addressed this system—to work for the Secretariat of the United Nations, for instance, an organization which is supposed to embody the strivings of the world's peoples for peace and justice, you must speak either English or French or (preferably) both, and attempts to address this inequality over the years have not really been attempts to change the system, but simply to improve the petitioner's own status within the system as it exists. Esperantists, on the other hand—or at least those actively engaged in the Esperanto movement—generally deny the justice of such a system, and work for its change. Since this is a direct attack on the world's tribal pecking order—to use a barnyard metaphor well-known to sociologists—it certainly qualifies as revolutionary.

The secret of surviving a revolutionary change, and conceivably of profiting from it, is like the secret of being a successful surfer. First you have to see the wave coming. Then, at just the right time, you have to adjust your position to take advantage of it. But, to start with, how do you see a revolutionary wave coming? Maybe we can get some hints right here in ELNA.

ELNA has been around for more than forty years now, and is ripe for a (hopefully non-violent) revolution. The fore-signs of revolution sometimes show up in demographics. What do the demographics of ELNA tell us?

When I worked as Director of the Central Office, ELNA's membership was relatively stagnant, oscillating around 600. By 1991 membership was up to 1100, which means that in the very best (worst?) case, almost half the membership was relatively new to ELNA and the Esperanto movement. Actually, reality is more complicated; since ELNA's membership

turnover is 15-20% every year, a good majority of those 1991 members were very likely newcomers. (ELNA actually suffered a membership loss in 1992, or so I am told; but whether this was due to the dues increase for that year, to the generally poor economic state of the nation, or to other factors, I don't know.)

Here's another one. In 1989, the last year when ELNA had fewer than a thousand members, it had 67 youth members at the time of the publication of the Address List. In 1992, with just over a thousand members, it had 132 youth members at the same time of year. In simpler terms, ELNA's youth membership increased in those three years from about 7% to about 13% of the total membership.

And a third one. I mentioned an information revolution. In that same 1992 address list, 105 members—some 10%—of ELNA's members for 1992 had computer network addresses, and were accessible almost instantly through the medium of CompuServe, Internet, Usenet, Bitnet, FidoNet, America OnLine, Genie, Prodigy, etc.—all of which are becoming more and more interconnected.

So ... ELNA is turning into an organization of newer, younger, and more interconnected Esperantists. To me, this indicates a revolution a-coming.

What to do to turn this to our advantage, not our loss (as happened in 1952)? Honestly, I'm not sure—I'm not personally new or young, and my inter-connectedness comes and goes with the seasons. But I do plan to try to find out. With the next issue of the newsletter you'll be receiving a survey form, asking you what you, as an ELNA member—new, young, interconnected, or otherwise—would like to see in the newsletter—and what you wouldn't miss if it disappeared. You might start thinking about some answers right now. Even more important, you might start thinking about some questions for the survey, and send whatever you come up with to me at the ELNA Central Office. I'm sure that if I do this all by myself, I'm going to miss something important; so let's all do it together.

Don Harlow

NEWSBRIEFS

Esperanto in the Media

The Messenger (March-April 1992), an English-language publication of Radio Beijing's English Dept., contains a long article about Xie Yumin (Seimin), member of the Academy of Esperanto and the literary editor for Radio Beijing's Esperanto section. The article mentions that he is now working on the second draft of his translation of the classic Chinese novel *A Dream of Red Mansions*. (sent by Hans Schroeder)

James Brooke's "Fair Is Showcase for Lighter Side of the Rio Summit" in the New York, NY, *Times International* (June 3, 1992) mentions the Esperanto booth at the summit.

David Skidmore of Springfield, MO, proposes Esperanto as the solution for Quebec's language problems in a letter to *Insight* (Jul. 13, 1992). (sent by Don Coleman)

A recently-discovered (at least, by the editor) addition to last summer's harvest of favorable articles about Esperanto in California's Bay Area is "Students Learn Universal Language" by Janice Kathman of the Martinez, CA, *News-Gazette* (Aug. 25, 1992), which describes how ELNA Secretary Ellen Eddy uses Esperanto to help her young students at Las Juntas Woodbridge Day Care center correspond with other children around the world. (sent by Ellen Eddy)

Mikhail Gorbachev, silent about Esperanto since 1987 when he answered a man-in-the-street question about the language in Estonia, now has answered, in print, a similar question by an American, Barry Friedman of Plano, TX, in the New York, NY, *Times* (Aug. 1992). Gorbachev remains non-committal. (sent by Sherry Wells)

Esperanto was mentioned on the TV game show *You Bet Your Life* (Sep. 18, 1992). Emcee Bill Cosby asked the two contestants to name the artificial language published in 1887 by a Polish eye-doctor with a simple grammar so that it would be easy to learn and serve as an

international language. The contestants failed to answer the question. (reported by Jim Hillaker in the newsletter of the Society of Esperanto Language Friends)

"Esperanto: Universal language speaks of love" is a very sympathetic two-page article about long-time Esperantist and former ELNA president Armin Doneis which appeared in the Lakeland, WI, *Times* (Sep. 25, 1992). The article describes Doneis's many years of experience with Esperanto and includes two sidebars ("Tough language to learn—English" which is actually about Esperanto and "Esperanto at a glance"). (sent by Armin Doneis)

ELNA Board member Dr. E. James Lieberman recently took a bold step towards correcting some of the avalanches of misinformation about Esperanto in the American media. He arranged to appear on radio station WAMU's "Weekend Edition" program in October to rebut some typically erroneous statements about the International Language that had been made on a previous program (such as "Esperanto died out 100 years ago," and the like). (reported in *Potomak Esperantisto*, Dec. 1992)

Lyudmila Filatova, formerly of Moscow, Russia, and now of Willmar, MN, is a "Woman [who] hopes to teach universal language," says Joann Wright, Home-Living Editor of the West Central, MN, *Tribune* (Nov. 5, 1992). The five column article, which includes a photo of the 31-year-old Filatova (and forget all those cold-war stereotypes of Russian women, guys!), gives much space to the practical use of Esperanto, as experienced in Germany and Bulgaria by Filatova, who learned the language in 1987 and will teach it through Willmar Community Education. (sent by Michael Larkin)

"Breaking a language barrier," based on an interview by Judy Stonehill with astrophysicist and member of the Akademio de Esperanto Amri Wandel, is a very favorable three-column article describing Wandel's experiences with Es-

peranto. The article appeared in the English-language *Jerusalem Post* (Nov. 6, 1992). (sent by Rochelle Grossman)

The New Haven, CT, *Shore Line Times* (Nov. 25, 1992) featured a story about teenager Daniel Cuthbert, a junior at Guilford High School. Cuthbert gave a sensible interview ending with a quote from Humphrey Tonkin: "It's going to be a long time before someone wakes up and says 'everyone should speak Esperanto' but events are moving in our direction. We still have a lot of convincing to do." (reported in Jan. 1993 *Sferilo*)

In "Open Systems: The Shape of the Table," Wayne Hanson, Features Editor of *Government Technology* (November 1992), likens the problems facing open systems in personal computing to those that have faced Esperanto—"a wonderful idea that fizzles." (sent by Irene Leland)

"A language everyone in the world could speak? Now you're talkin'!" is the title of a short but interesting article about the teaching of Esperanto in three Chicago schools by Mark Caro in the "Kid News" section of the Chicago, IL, *Tribune* (Dec. 8, 1992). (sent by R. Kent Jones)

Esperanto in SAT? It's finally happened. In the Spanish Achievement Test, administered by the College Board of Princeton, NJ (Dec. 1992), Esperanto was mentioned in one of the test readings as a possible world language. (reported by David Hanna)

Didier Erebon, writing about "The Language of Unity" in the magazine *France* (Winter, 1992-1993), mentions Esperanto three times as a possible means of communication in a united Europe, quoting Italian novelist and professor of semiotics Umberto Eco, a recent convert to the idea of Esperanto, in this regard. Eribon feels, however, that "a Europe of polyglots" is the ultimate solution to the problem of language in Europe. (reported by Grace Calf)

Leo J. Tetrault, in his new book *The Evolution of Creation* (Vantage Press, Inc., 1992), discusses Esperanto in several places (p. 131, pp. 135-137). A sample page of Esperanto is found on p. 132, and the "Esperanto at a Glance" table is found on p. 133.

REGIONAJ KAJ FAKAJ RAPORTOJ

Esperanto-Agado en Usono

ARIZONA

La 19an de novembro, inter la 1a kaj la 3a pm, kunvenis ĉe la manĝarkorto de Arizona-Centro-butikaro en centra Fenikso naŭ arizonaj esperantistoj. Parolantoj estis Elisabeth Hicken, Bill Munsil, Bill Shanks, kaj Richard Culwell. (raportis *Arizona Stelo*, dec. 1992) **Esperanto Society of Arizona, 1620 N. Sunset Dr., Tempe AZ 85281**

CALIFORNIA

La 19an de decembro, inter la 2a kaj la 6a pm, 31 esperantistoj invadis la hejmon de Don Coleman, Serketario de LOGE, por festi la Zamenhofan tagon kaj la ĝeneralan sezonon. Krom manĝado kaj babilado, okazis ankaŭ programo, en kiu Bill Harmon prezentis parton de parolado de d-ro Zamenhof, Don Harlow laŭlegis tradukon de fragmento de *Infana Kristnasko en Kimrio* de Dylan Thomas, kaj Ionel Onet recenzis du novajn kasedojn de Esperantlingvaj julkantoj. **Ligo de Orient-Golfaj Esperantistoj, P.O. Box 324, Berkeley CA 94701**

DISTRICT OF COLUMBIA

En aŭgusto la Esperanto-Societon de Washington vizitis Orlando Raola Gonzalez el Kubo. Orlando prezentis tre interesan prelegon pri sia laboro prizorgante la Esperantajn dissendojn de la kuba ŝtata radio. En oktobro vizitis d-ro Zheng Bocheng de Ĉinio; lin gvidetis Martha Flores kaj Timothy Ryan. En novembro vizitis Esperanta rokenrola muzikisto Mikke Englund, kunfondinto de la plurnacieca rokgrupo "Amplifiki" kaj la sola originala membro kiu ankoraŭ enestas la grupon post dek jaroj. (raportis *Potomaka Esperantisto*, oktobro kaj decembro 1992) **Esperanto-Societo de Washington, P.O. Box 13523, Silver Spring MD 20911**

IOWA

La unua kunveno de Ioua Esperanta Ligo okazis ĉe restoracio Carlos O'Kelly en Iowa City la 18an de oktobro 1992. Ĉeestis Mikaelo Santangelo, Vilĵo Howell-Sinnard kaj Darlinjo Evans. Antaŭ la kunveno Osmo Buller agnoskis IEL per UEA-poŝtkarto, Henrietta Kroll el Sioux City sendis bondezirojn, kaj June Fritz el Wilber, NE, sendis liston de esperantistoj en

Iowa kaj okcidenta Illinois kaj aperigis artikolon pri IEL en la BELmonda Letero. **Ioua Esperanta Ligo, ĉe Darlene Evans, 714 Brown St., Iowa City IA 52245, (319) 354-9092**

MICHIGAN

La 26an de septembro okazis la unua "Senkrokodila Sabato"—la grupo de Detroit kunmanĝis ĉe Hare Krishna / Fisher Mansion kaj poste ĉe greka restoracio, Aliatempo ili vidindajis, ludis ludojn, kaj vizitis kun siaj gastoj Uĉida Matasomo el Japanujo kaj anoj de la grupo de Flint. (raportis Sherry Wells) **Esperanto Society of Michigan, P.O. Box 3011, Southfield MI 48037-3011**

NEBRASKA

La Zamenhofa festivalo de la Nebraska Internacia-Lingva Asocio okazis la 12an de decembro en Wilber, Nebraska, ĉe malnova hotelo bele ornamita por la Kristnasktago. Ĉeestis 10 esperantistoj kaj amikoj de Lincoln, Crete, Beatrice kaj Wilber. D-ro Katherine Buell kaj June Fritz legis pri la vivo de d-ro Zamenhof kaj poste June montris lumbildojn pri la UK en Vieno. El loto por la libro Winnie-la-Pu la asocio ricevis \$38; la gajninto estis Daniel Cuthbert de Guilford, CT. La Asocio kore dankas al Darlene Evans pro ŝia donaco de la libro. (raportis June K. Fritz) **Nebraska Internacia-Lingva Asocio, RFD 1 Box 29, Wilber NE 68465**

NORTH CAROLINA

La Nord-Karolina Lernejo por Scienco kaj Matematiko, loĝada mezlernejo por talentaj lernantoj, proponas Esperanton kiel sendependan studotemon por unu kredit-unuo pere de la dek-leciana poŝta kurso. En 1992 29 lernantoj faras la lecionojn, finotajn en decembro. Anoj de la NCSSM Esperanto-Klubo rekomendas Esperanton al samklasanoj. La programon aŭspicias d-ro Donald Houpe de la Lingva Fakultato, kiu komencis siajn Esperanto-studojn pere de la poŝta kurso. (raportis *SFERILO*, dec. 1992)

Tiel sukcesa estis la unua Esperanto-Semajnfino de la Internacia Societo de Amikeco kaj Bonvolo, kiu okazis ĉe la Kunvena Tereno Blowing Rock en la montaro de okcidenta Norda Karolino, ke oni decidis okazigi alian tian semajnfino venontprintempe, dum la fina semajnfino de aprilo aŭ la unua semajnfino de majo. Partoprenintoj venis de Minnesoto,

Oregonio, Florido, la Karolinoj, kaj Virginio. Klasoj okazis je tri niveloj; ilin instruis d-ro John C. Birmingham, Jr., Stanley J. Drake, kaj s-ino Detelina Kalaidzieva-Dale. (raportis speciala bulteno de la ISFGW) **International Society of Friendship and Good Will, Gastonia NC 28053-2637**

OHIO

Post neevitebla paŭzo kiu daŭris du jarojn kaj duonon, la Esperanto-Asocio de Centra Ohio reeldonas sian novaĵleteron La Ligileto. La nuna redaktoro estas s-ro Roland Dartau, profesia tradukisto kiu regas plurajn lingvojn, inter ili la germanan, rusan, francan, latvan krom la Esperantan kaj anglan. La eksredaktoroj estas Roger Blaine, Christian Littler kaj Lybrand Smith-Mayes. Ĉiuj asocioj ege ĝojas pri la rekomeno, ĉar tiu organo estas la nura maniero kontakti kaj ligi la malmultajn esperantistojn en nia regiono. Ni deziras por s-ro Dartau longan kaj sukcesan postenon kiel redaktoro. (laŭ letero de John B. Massey) **Esperanto Assn. of Ohio, 1144 Kingsdale Terr., Columbus, OH 43220, tel. (614) 451-4969**

SOUTH CAROLINA

Ĉe lastatempa model-UN-a konkurenco, oni proponis al la Socia kaj Homaneca Konsilio, ke Esperanto estu oficiale uzata ĉe UNO kaj ke ĝi estu konkudikita en la lernejojn. Pro tempomanko, oni ne diskutis la proponon. (raportis Jacob B. Schwartz)

UNITED NATIONS

Lastatempe d-ro Humphrey Tonkin ricevis leteron de s-ino Janet Nelson, Estrino de NGO Liaison Section, UNICEF. S-ino Nelson skribis, pri ebleco starigi Konsultan Statuson inter Universala Esperanto-Asocio kaj UNICEF, ke laŭ la politiko de UNICEF, disvolvigaj kaj homamaj NGO-oj en Konsulta Statuso kun ECOSOC rajtas, je peto, starigi Konsultan Statuson kun UNICEF: "Ni, tial, kun granda plezuro, bonvenigas Universalan Esperanto-Asociacion en Konsultan Statuson kun UNICEF." S-ino Nelson esperas, ke UEA intersiĝos pri la grava problemo de knabina neegaleco en edukado, kaj subtenos tiun kaŭzon pere de siaj membraj geinstruistoj. (laŭ raporto en *Novjorka Prismo*, nov. 1992) **Esperanto-Societo de Novjorko, c/o UEA, 777 UN Plaza, New York NY 10017, (212) 687-7041**

EL LA CENTRA OFICEJO

KELKAJ PENSOJ EL LA C.O. DE ELNA

Pasis alia jaro, la 40a en la vivo de ELNA. La organizo ŝajnas esti sufiĉe matura por "eniri la 20an jarcenton", kiel ŝercis samideano pri la eventuala modernigo de la Centra Oficejo. Kaj modernigo necesas por faciligi kaj pliprofesiigi la laboron de la du deĵorantoj en la oficejo de "la plej granda Esperanto-organizo en Ameriko". Necesas, ĉar la membraro de ELNA kreskis kompare kun la periodo kiam la organizo estiĝis kaj same kreskis la nombro de tiuj, kiuj interesiĝas pri Esperanto. Dum la lastaj 40 jaroj, la mondo evoluis, kaj estus neimageble, ke en lando kia Usono, oni plu uzus slipojn por pli ol mil membroj kaj preskaŭ 3000 informpetintoj kaj nek por la ĉirkaŭ 1000 titoloj en la stoko de la Libroservo de ELNA. Estus preskaŭ ridinde mencii ke oficejo situanta najbare de la mondfama Silicivalo havas unu solan pinglo-printilon. Sed, ELNA estas senprofitcela organizo kaj ĝi ja estas senprofitita. Precipe en la ĵus finiĝinta jaro la financaj profitoj (se iuj) de ELNA estas neglektindaj. Eble (nur) pro la ĝenerala enlanda financa situacio, aŭ eble, (ankaŭ) pro aliaj kialoj. Ĉiukaze, ni rigardu iom la pasintan jaron.

Analizi detale ĉiujn aspektojn de nia agado estus neeble en kelkaj vortoj, kaj—kompreneble—mi ne kompetentas fari tion. Sekve, mi mencios kelkajn detaletojn, kun l' espero ke ili ne estas tute signifaj por la legataro de ĉi tiuj linioj.

La kvantoj de niaj plej "freŝaj" klientoj (t.e. informpetintoj) estis pasintjare unu inter la plej altaj iam registritaj, kaj tio danke al kelkaj favoraj artikoloj/notoj pri Esperanto en diversspecaj periodaĵoj, de lokaj ĵurnaloj ĝis naciskalaj magazinoj. La fakto, ke interesato pri Esperanto povas nun kontakti nin premante 11 butonojn sen pagi eĉ cendon kaj same senpage ricevi bazajn informojn pri Esperanto, kontribuis sendube al la kresko de informpetintoj. Plie, la 800-numera telefono faciligas certgrade la laboron en C.O.: anstataŭ pasigi longan tempon ĉe ununura telefono kolektante nomojn kaj adresojn kaprice alvenantajn, la deĵorantoj en la C.O. povas okupiĝi pri la aliaj ĉiutagaj

laboroj (inkluzive kolektadon de surbendigitaj nomoj kaj adresoj) laŭ pli orda programo. Nur se kelkaj telefonantoj ne forgesus mencii sian nomon aŭ kompletan adreson...

Se dum la tuta jaro 1992, 2888 personoj kontaktis nin por ricevi informojn pri Esperanto, 572 personoj aliĝis al la senpage perpoŝta E-kurso. Kompreneble, ne ĉiuj jam finis la kurson (kaj, sendube, kelkaj neniam finos ĝin), sed dum la sama jaro 61, aŭ entute 11%, ja finis ĝin. Al la porpagaj korespondaj kursoj aliĝis 27 personoj (por la unua nivelo) kaj 7 (por la dua nivelo). Ilin (la kursojn, kompreneble) finis 5, respektive 3 personoj, aŭ entute 24%. Oni povas esperi, ke ambaŭ ciferoj plialtiĝos en la estonteco. Malfeliĉe, ankoraŭ ne pretas la aliaj du niveloj de la porpagaj kursoj, sed ni esperas ke ili haveblos en la proksima estonteco. (Informoj pri la korespondaj kursoj estas provizitaj de la koncernaj komisiitoj.)

La libroservo ne funkciis lastjare laŭ niaj plaĉo kaj deziro. Precipe dum la dua kaj tria trimestroj ĝi agoniis. Ĉu ni kritiku eksterajn faktorojn? Eble jes, sed ankaŭ la internaj gravas. Eble, eĉ pli. Rilate la "furorajn" venditaĵojn, ne necesas mencii ke *Esperanto • Learning and Using the International Language* estas sur la pinto. Sekvas libro reeldonita pasintjare: *Step by Step in Esperanto*. Ĉu ion diras la fakto, ke la solaj du libroj eldonitaj de ELNA estas la plej popularaj? Ŝajne eldoni librojn en/ pri Esperanto ne estas tute senprofite: almenaŭ sep tiaj libroj eldoniĝis en Usono dum la pasinta jaro. Kaj la Esperanta libro-eldonado estus eĉ pli profitdona se ni ekkomprenus ke lerni lingvon sen poste uzi ĝin ne estas la plej saĝa entrepreno; kaj Esperanto ja estas uzebila.

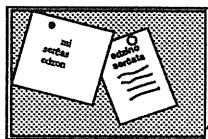
Kaj kelkaj uzas ĝin por, ekzemple, informiĝi kaj kulturi sin per la Esperantlingva gazetararo. Ilia nombro kreskis lastatempe (samkiel la abonkosto), kaj tio donas al ni esperojn. Malfeliĉe kreskis ankaŭ la problemoj, kaj mi ne povas ne mencii kelkajn. Kvankam ĝi daŭre reklamas sin *Enigma* ŝajne malaperis. La samo okazis ankaŭ pri *Lingvo*. Mi povas nur esprimi kondolencojn al la postvivantoj

kaj—precipe—la esperon, ke tiuj, kiuj planas eldoni periodaĵo(j)n en Esperanto ne nur kolektos *pagitajn* abonojn, sed ankaŭ plenumos ilin. Aliaj Esperanto-periodaĵoj malaperis el nia oferto. Ekzemple, *La Espero el Koreio*—kiun mi persone ŝatas—kies redakcio dum tuta jaro ne respondis eĉ unu plendon nian rilate nericevon de revuo *pagita* (kaj, malfeliĉe, tiaj plendoj ne mankis). Estas eble konvene fari kelkajn sugestojn pri nia abonservo: sevi ne ricevas la abonitan periodaĵon dum jarduono kontaktu la CO de ELNA. (Atentu: nek la estraranoj de ELNA nek ĝiaj komisiitoj povas helpi vin, ĉar ili ne havas la necesajn informojn.) La CO informos la eldoninton pri via plendo. Post tio, la CO ne plu povas helpi, precipe se la eldoninto neniam reagis (famaĵoj pro sia silento estas la eldonintoj de *Enigma*, *La Espero el Koreio*, *Fonto*, *Oomoto*, *Simpozio*). ELNA neniel povas repagi al vi la monon jam pagitan al eldonantoj de periodaĵoj, sendepende de la kaŭzo pro kiu vi volas rehavi la monon; kompenson vi devos trakti senpere kun la eldonanto. Kaj ne forgesu: ŝanĝojn de adresoj oni sendu rekte al eldonantoj, al kiuj oni ankaŭ sendu viajn opiniojn pri kreskoj de la abonkosto. Antaŭ fini la ĉapitron "periodaĵoj", mi atentigu vin pri la nove ofertataj gazetoj, inter kiuj elstaras la aktuala kaj akurata *Evento*; la vivo de niaj periodaĵoj dependas de ni mem.

Kiam temas pri la Esperanto-movado en Usono, oni ne povas forgesi la Centran Oficejon de ELNA, kie du plentempaj dungitoj provas respondi demandojn, plenumi mendojn, solvi plendojn, unuvorte: servi. Kiel homaj estaĵoj (feliĉe) ankaŭ ili eraras (malfeliĉe) kaj pro iliaj eraroj dum la pasinta jaro, mi nun sincere pardonpetas. Plie, same sincere mi invitas vin kontakti nin se vi konsideras ke ni iel povas helpi al vi, sed *atentu* ne provi fari tion per la 800-numera telefono, kiu estas rezervita nur por niaj ontaj samideanoj.

Fine mi volas esprimi la esperon ke la nova (nuna) jaro estos pli bona ol la pasinta. Por ke tio okazu ni bezonas ankaŭ vian kunlaboradon. Antaŭdankon!

—Ionel Onet
Vic-Direktoro, C.O.

ANONCOJ

[La rubriko Anoncoj enhavas diversajn reklametojn, petojn, ktp., kiuj estas diskonigindaj sed ne povas trovi lokon en alia rubriko. Nek ELNA nek la redaktoro povas promesi aŭ prirespondecii definitivan plenumon de io ajn promesita en anonco.]

Kun granda plezuro ni informas vin pri la apero en Esperanto de la nova kolora turisma prospekto "Historia Nancio". Unuafoje tiu gvidilo estas eldonita kvarkolora, kaj ek de nun ĝi estas disponebla senpage por interesatoj. Por ricevi tiun prospekton, simple skribu al: Office de Tourisme, 14 Place Stanislas, BP 810, 54011 NANCY Cedex, Francio, telefono (33 83) 55 22 41, telekso 960 414, telefakso (33 83) 37 63 07.

Se interesus vin mendi la en 1992 aperontan 3-voluman verkon Plena Pekoteko 1985-1990, petu mendilon de: Rüdiger Eichholz, BAILIEBORO, Ontario, Kanado, K0L 1B0.

Nova Esperanta-Angla, Angla-Esperanta poŝvortaro aperis: la *Pocket Esperanto Dictionary* de Andrew McLinen. La redaktoro jam vidis ĝin, kaj estis imponita aparte de la parto angla-Esperanta, kiu estas eble pli bona kaj certe pli aktuala ol tiu de Wells (tamen same aŭ eĉ pli brita). Ĝi enhavas 402 paĝojn kaj 50 000 tradukojn. La libro nun estas havebla de ELNA; por mendo-informoj, vidu la ĉi-jaran katalogon.

La 48a Kongreso de SAT-AMIKARO estiĝos de la 9a ĝis la 13a de aprilo 1993 en Hérouville Saint Clair, apud Caen, Francio. Informoj kaj aliĝiloj de: Yves NICOLAS, 17-37 Quartier du Bois, 14200 HÉROUVILLE SAINT CLAIR, Francio.

Brian Krueger en Vaŝingtonio havos ĉiusemajnan radio-programon pri Esperanto-muziko kaj bezonas kasedojn kaj kompaktdiskojn de Esperanto-muziko. Kontakto lin ĉe: Brien Krueger, 2900 Limited Ln. NW #B306, OLYMPIA WA 98502, Usono, tel. (1 206) 705-2513.

38-jara komercisto por kompaktdiskoj, diskoj, kasedoj kaj videoj volas ligi amikecajn kaj negocajn kontaktojn. Adreso: Hans-Georg Kaiser,

Wenzelstr. 12, O-7400 ALTENBURG, Germanio.

La programo Graphovox estas parolanta tekstoredaktilo, kiun povas utiligi tiuj, kiuj jam havas la ĝeneralcelan parolsintezilon Speakronics-Multivox; lingvoj estas hungara, germana, finna, itala, hispana, kaj Esperanto. Prezo estas 140 germanaj markoj. Ankaŭ haveblas Portaker, parolanta portebla komputilo, IBM-kongrua, kun lingvoj Esperanto, hungara, germana, itala, finna kaj nederlanda. Prezo estas 2900 germanaj markoj. Por informoj: Nikol etfirmao, dr. Gábor Olasz, H-1111 BUDAPEST, Bercsényi u. 9., tel. (36 1) 1557-122/348 tage kaj (36 1) 1654-875 vespere.

Seriozaj interesitoj povas ricevi, kontraŭ 10 internaciaj respond-kuponoj, katalogon pli ol centpaĝan pri lokaj industriproduktaĵoj en la regiono de Meuse, Francio. Informoj aperas en kvar lingvoj: franca, angla, germana, kaj Esperanto. Por mendi la katalogon, skribu al: Chambre de Commerce de la Meuse, parc Bradfer, F 55000 BAR LE DUC, Francio.

Haveblas nova libro, suplementa por lernolibroj, *Essential Esperanto* de Stanley J. Drake. Laŭ priskribo, la libro estas ampleksa resumo de la regularo de Esperanto, la afiksaro, la korelativoj kaj prepozicioj, ankaŭ kun multaj ekzemploj. Estas ankaŭ priskriboj pri la ĉefvortoj kaj ties kunmetaĵoj. 101 p. Kosto, \$10 por membroj, \$13 por nemembroj. Informoj ĉe: International Society of Friendship and Good Will, Gastonia NC 28053-2637, Usono.

La revuo *Language Problems & Language Planning* (ISSN 0272-2690), redaktata de Probal Dasgupa, Klaus Schubert kaj Humphrey Tonkin, estos havebla por la kalendara jaro 1993 kontraŭ 132 nederlandaj guldenoj aŭ \$80 de: John Benjamins Publishing Company, 821 Bethlehem Pike, PHILADELPHIA PA 19118, Usono, tel. (1 215) 836-1200, telefakso (1 215) 836-1204; aŭ John Benjamins Publishing Company, Amsteldijk 44, P.O. Box 75577, 1070 AN AMSTERDAM, Nederlando, tel. (31 20) 6738516, telefakso (31 20) 6739773. Noto: la guldena kotizo estas definitiva; la

dolara povas fluktui. La dolara prezo estas aplikebla por abononj por Usono, la guldena por ĉiuj aliaj.

La Internacia Societo de Invalidaj Esperantistoj "Konkordo" eldonas kvaronjaran revuon kvarpaĝan grandformatan en 5 000 ekzempleroj. La Societo estis originale sovetia, sed pro la disfalo de Sovetio ĝi nun celas fariĝi tutmonda. Se interesos vin aliĝi (\$5 por unu jaro), sendu internacian respondkuponon kun peto por aliĝilo al: "Konkordo", 229910 VENTSPILS, Brivibas 27-11, Latvio.

La Esperantlingva tekstoprilaborilo PC Universala, lastatempe reklamita en la revuo *Esperanto*, nun estas havebla en Usono. Laŭ la reklammaterialo, PC Universala permesas skribi literojn por Esperanto, angla, franca, hispana, germana, portugala, itala kaj nederlanda lingvoj. Ĉiuj eksterlandaj literoj povas aperi sur la ekrano kaj printiĝi sen aparta modifo de la aparato. Oni povas ŝanĝi de lingvo al lingvo per unu klavpuŝo. Ĝi ankaŭ havas defaligajn menuojn kaj permesas uzadon de muso. Kosto estas \$99. Por pli ampleksaj informoj: MultiWriter, 763 Stelton Street, TEANECK NJ 07666, Usono, tel. (1 201) 833-1333, fakso (1 201) 837-1470.

Okazos Internacia Esperanto-Konferenco—1993 inter la 17a kaj la 24a de julio en Kondoros, Hungario, sub aŭspicio de la Organiza Societo de Internaciaj Esperanto-Konferencoj (OSIEK). Ĉeftemo estos: "Kial Paroli Esperanton?" Programo entenos prelegojn, debatojn, kursojn, atribuan de la OSIEK-premio, simpoziojn, teatraĵojn, distrojn, libroservon, kaj tritagan postkongresan ekskurson en Budapeŝto. Por informoj kaj aliĝilo: Eric Laubacher, 1 rue des Vosges, 78180 MONTIGNY-LE-BRETONNEUX, Francio, tel. (33 16 1) 30 96 67 91.

Instigite de la amasmortoj de la Gofa Milito, internacia grupo kun centro en Anglio lanĉis en novembro 1991 la Internacian Pacan Forston, kun ĉirkaŭ 170 000 arboj plantitaj trans la mondo, kiel metodon provi refokusi la atenton je neperfortaj metodoj por la solvoj de internaciaj disputoj. Se ankaŭ vi volas kontribui al tiu agado, vi povos ricevi informon de: Internacia Paca Forsto, P.O. Box 7, STROUD, Gloucestershire GL5 1JQ, Britio.

de Mark Fettes

[Mark Fettes, antaŭa redaktoro de la revuo *esperanto*, nuna Estrarano de UEA pri *Informado kaj Eksteraj Rilatoj*, venontsomere instruonta Esperanton ĉe *San Francisco State University*, verkis la jenan artikolon por la informa reto de UEA.]

Lastatempe leviĝis pluraj voĉoj, ke UEA montru sin pli monokonscia kaj -konsciencia organizaĵo, kiu portas la porpacan standardon de Zamenhof, Hodler kaj Privat en la nuntempon. Al tiuj alvokoj mi aliĝas.

Unuflanke, la iniciato de Renato Corsetti ("Ne al glavo...", *Esperanto* p. 121-2, 1992) meritas ĉies subtenon. Ni apenaŭ rajtas fanfaroni pri internacia solidareco, se ni ne investas en helpo al tiuj anoj de nia komunumo kiuj suferas, malsatas kaj mortas. Sed mi aldonas, ke tiun spiriton ni egale devas montri en niaj rilatoj kun la cetera mondo.

Humphrey Tonkin, en sia parolado en la kongresa Tago de la Paco (*Esperanto* p. 147-8), agnoskis la tendencon de la movado pasive sekvi la eksteran politikan evoluon. Kiam ĉiuj okupiĝis pri la Malvarma Milito, ankaŭ ni fokusiĝis al orienta kaj okcidenta Eŭropo. Nun, kiam la liber-merkatismo gajnas teron ĉie, UEA altigas siajn kongres- kaj membrotizojn. Ni ludis la politikan ludon en UN kaj Unesko, gajnante aprobajn kapestojn de kelkajn gravulojn sed mutigante nian kritikon pri ilia absurde malŝpara, malefika kaj maldemokratia sistemo de komunikado. Ni staras senresponde antaŭ la proetna buĉado kiu nun flamas tra la mondo. Mallonge, ni drivas.

Dume, ni estas forgesitaj de tiuj homoj kaj movadoj, kiuj rigardas malpli proksimen ol al la nuna politika stato. Ĉu Amnestio Internacia, aŭ *Greenpeace*, aŭ la lastaj kvardek nobelpremiitoj pri paco konsideras Esperanton valora defendilo de la homaj rajtoj, aŭ de la natura kaj kultura medio, aŭ rimedo por interproksimigi la homojn? Ne. Kion finfine la esperantistoj faras, krom renkontiĝi en siaj kluboj? ili rajtas demandi. Estas malfacile respondi al tio per ia balbutado pri mikrosociaj valoroj.

Mi tute ne neas, ke la Esperanto-komunumoj ekzistas kaj rajtas evolui laŭ la propraj leĝoj kaj bezonoj. Mi ne neas, ke ankaŭ UEA havas siajn devojn al tiu komunumo. Mi tamen asertas, ke la Esperanto-movado (alia koncepto ol komunumo) portas respondecon multe pli larĝan kaj havas kelkajn bezonojn radikale malsimilajn. Unu el tiuj estas unueca politika analizo, t.e. memstara koncepto pri la socia signifo de Esperanto. Nia jardekojn longa drivado klare montras, ke tian koncepton ni malhavas aŭ malatentas.

Mi sugestas, ke tia analizo devas baziĝi sur jenaj principoj:

- **Homa egalvaloro.** Ĉar la lingva komunikado validas egale por ĉiuj individuoj, rasoj kaj socioj, Esperanto implice rekonas tiun egalvaloron kiel universalan principon.

- **La lingva kiel homa rajto.** Ĉar oni ne havas elekton pri la denaska lingvo (fakto kiu konsistigas la ekzistkialon por Esperanto), oni ne suferu diskriminacion pro ĝi.

- **Lingva kaj kultura diverseco kiel kolektiva rajto.** Ĉar la lingva rajto plenumblas nur kolektive, ankaŭ ĉiu tia kolektivo ne suferu diskriminacion.

- **La ebleco kaj la respondeco serĉi lingvajn, sociajn kaj politikajn solvojn kiuj garantias la ĉi-suprajn rajtojn.** Tiurilate ne temas nur pri la rajto lerni kaj uzi Esperanto, sed pri la integro de la lingvoplanado ĝenerale en la organizado de la socio.

- **La rajto de homo senti kaj esprimi apartenon al transnacia komunumo.** T.e., ni neas la absolutan signifon aŭ neceson de la nacieco, eĉ se ni agnoskas ĝian ekziston.

Mi kredas, ke analizo de nia historio klare montras la influon de tiuj principoj, tute sendepende de aliaj politikaj kredoj. Evidente la hodiaŭa mondo estas malproksima de plena respekto al ili. Alivorte, *Esperanto kaj ĝia movado estas parto de vasta socikritika tradicio, kies bazaj premisoj ankoraŭ plene aktualas.*

Miaj fakoj en la estraro de UEA estas informado kaj eksteraj rilatoj. Por ili la ĵusa analizo estas ŝlosila. Ĝi implicas, ke

ni ekstere prezentu ne nur la mikrosocian fenomenon Esperanto (laŭ la raŭma propono), sed ankaŭ pli vastan kadron por ĝia plua ekzistado kaj disflorado (laŭ Zamenhof, Hodler kaj la Deklaracio de Tireso). Esperanto havas socian kaj politikan signifon. Forgesi aŭ malagnoski tion fortranĉus nin de la propraj moralaj kaj kulturaj radikoj, dum nia ekzisto mem plene dependas de la ĉi-supraj principoj, kiujn diktatoroj, krimuloj kaj ekstremistoj amase tretadas subkalkane. Kaj kiujn oportuniste plu malatentas la realpolitikistoj de ĉiu koloro.

Sufiĉu la abstraktaĵoj: mi havas konkretan proponon por nia reveno sur la socian batalkampoj. En 1995, Unuiĝintaj Nacioj iĝos 50-jara. Neniu el ni estas tiel naiva, ke ni opinias UN senproĉa en siaj principoj, strukturo kaj agado. Aliflanke, neniu neos, ke UN reprezentas grandan antaŭenpaŝon por niaj principoj, kompare kun mondo sen ĝi. La Universala Deklaracio de Homaj Rajtoj kaj amaso da similaj paŝoj al pli paca kaj justa mondo ŝuldas sian ekziston al UN kaj la homoj kiuj konstruis ĝin. Se ekzistas vojo al progreso en internaciaj rilatoj, tiu vojo inkluzivos UN—kaj pasos tra ĝiareformo.

Efektive, oni nun aktive diskutas pri la reformo de UN, ne nur administre (la nuna Ĝenerala Sekretario enkondukis kelkajn tre disputatajn ŝanĝojn) sed ankaŭ cele kaj principe. Ne estas certe, kion oni povos realigi el tiuj proponoj. Tamen, la demandoj pri demokratio kaj efikeco nun staras sur la tagordo—kaj ambaŭrilate nia analizo estas grava. Denove, ne temas simple pri pledado por Esperanto. La rifuzo konsideri justan kaj racian solvon al la lingva problemo estas ligita al malsekvo, en ĉiutaga praktiko, de la ĉi-supraj bazaj principoj. Ne nur en la sino de UN mem, en Novjorko, sed ankaŭ ĉe la naciaj registaroj, la monda reto de UN-kluboj kaj asocioj, kaj tiuj neregistaraj organizaĵoj, kiuj mem laboras por similcelaj reformoj, ni devas inisisti pri ilia graveco kaj apogi tion per faktoj kaj argumentoj.

Tio estas la celo de la informkampanjo, kiun UEA gvidos dum la venontaj tri jaroj sub jena devizo: "Esperanto—lingvo

por monda demokratio". Mi fakte ne atendas, ke en tiu periodo ni sukcesos ŝanĝi la lingvan politikon de UN, eĉ se okazos signifa reformo de organoj kiel la Sekurec-Konsilio. Mi tamen ja atendas, ke ni gajnos amason da amikojn diversaj internaciaj medioj, kiuj poste pensos alimaniere pri la lingva problemo. Tiel ni faros konkretan kontribuon al la diskonigo kaj akceptigo de tiuj principoj, kiujn nia movado havas ĉe sia kerno.

La kampanjo havos siajn proprajn informilojn, sian propran prezentostilon, siajn proprajn konordigantojn. Ĝi konstruiĝos sur tri jaroj da spertoj en la Informa Fakoj de UEA kaj nova, pli ampleksa Komisiono pri Eksteraj Rilatoj. UEA invitos ĉiujn landajn asociojn oficiale aliĝi al ĝi, kaj klopodos plifortigi sian oficejon en Novjorko kunlabore kun ELNA. Ĉe la 79-a UK en Seulo ni esperas organizi Modelan Asembleon de Unuiĝintaj Nacioj, kaj enkadrigi la

reformon de UN en la kongresa programo. Dum la datrevena jaro mem estos abundo da okazoj, je ĉiuj niveloj ekde loka klubo ĝis mondaj konferencoj, publike elpaŝi pri la temo.

Kompreneble, tiu kampanjo ne estas la sola vojo por reaserti la aktualecon de Esperanto. La plej efika pruvo estos ĉiam la uzado de la lingvo por transnaciaj celoj. Kun tia penso mi partoprenis antaŭ jaro kaj duono en la fondo de Monda Kunagado por Eduko, Scienco kaj Kulturo, nia esperantista Unesko-asocio. Amaso da kreaĵoj iniciatoj povos kuniĝi en ĝia kadro, kiel ekzemple la konferenco pri Esperanto-familioj en 1994, la evoluigo de la Centro Zamenhof en Bjalistoko, kaj la ĵus okazinta seminario pri minoritataj lingvoj kaj kulturoj en Nordio. Per tiuj du rimedoj, la kampanjo kaj la asocio, ni havos multajn ŝancojn montri ke ankoraŭ ne mortis la vizio kaj pasio de antaŭ unu jarcento.

Cetere, ne estas la intenco, ke la

kampanjo forkonsumu ĉiujn rimedojn por informado kaj eksteraj rilatoj dum tiuj jaroj. Niaj aliaj agadoj daŭros, espereble plivigliĝos kaj plivastiĝos. Ni esperas starigi elektronikan kontakto-reton, stimuli regionajn seminariojn pri informado, krei novteknikajn informilojn kaj tute revizii nian informadon dum la kongresoj. La kunigo de informado kun eksteraj rilatoj metas la organizadon de ĉi-lastaj sur novan nivelon. Mallonge, en la venontaj tri jaroj mi esperas krei firman bazon por agado, kiu daŭros multe pli longe kaj atingos pli altajn pintojn.

Interesitoj kaj reagemuloj bonvolu skribi al la sekvaj adresoj:

Informa Fakoj de UEA, Nieuwe Binnenweg 176, 3015 BJ ROTTERDAM, Nederlando
Monda Kunagado, Plauener Str. 39, D-O-1092 BERLIN, Germanio

FROM ISOLATION TO GLOBALISM ... ESPERANTO AT CARVER MIDDLE SCHOOL

by Naomi R. Kilpatrick & Adrienne LeDree

[*Naomi Kilpatrick is Principal of Carver Middle School in Chicago; Adrienne LeDree is an award-winning teacher and the coordinator of Esperanto activities at the school.*]

The Students

The Trainable Mentally Handicapped class was the first class that participated in the Esperanto Instructions at Carver Middle School. It consisted of ten (10) students. After three weeks a second class of regular education students had to be added. Esperanto for the T.M.H. class was never taught at a fixed time interval. It was integrated along with sign language, throughout the day with their other subjects. The regular education students began coming in the morning from 8:15 a.m. to 9:30 a.m., and again in the afternoon from 2:30 p.m. to 3:30 p.m. When the Social Center Program began, the group became a part of it. The students decided to name themselves "The International Esperanto Club."

The Results

The students practiced reciting their numbers, alphabets and colors from charts. They really enjoyed playing "Numbers Bingo" where the numbers were called in Esperanto. Esperanto Dominoes was another game that enhanced their vocabularies and gave them the confidence to begin making sentences. Another favorite game was describing each others' attire. Students learned to sign bilingually using Esperanto and Sign Language. They read and translated many letters, but had to seek the assistance of others in translating some of their correspondence. The class received instructional lessons from students in China and Poland which they completed and returned.

Two general letters were devised and sent to their pen pals along with photographs of the students.

There was no difference in the way the students learned Esperanto. The Special Education students learned it with the

same ease that the gifted students experienced. This was especially significant considering Sign Language was being taught simultaneously.

The program is designed to make the children tri-lingual. Another significant finding was this ... The Behavior Disordered students were marvelous. They posed no problems as far as discipline is concerned. Their love of the language helped with attention deficit disorders.

The students performed for the Local School Council, signing and conversing bilingually. The class celebrated the Esperanto "International Friendship Week" by preparing food from fifteen (15) countries. They took two days to shop for the ingredients and three days to prepare the menu. The celebration ended in a (feast). Approximately thirty-five (35) people attended including the president of the Chicago Esperanto Society and the head of the Foreign Language Department for the Chicago Board of Education. The children have been mentioned in various

newspapers and magazines, both here and abroad. They will be featured on the television show "Someone You Should Know" with Harry Porterfield. One of the students performed at the Delores Kohn International Teaching Awards ceremony, speaking in Esperanto.

Our class has entertained guests from Japan, Budapest (Hungary), Bulgaria and Warsaw (Poland). Some of our visitors sat in on a Local School Council meeting and became house guests of the instructor so they could get to know the children better.

The children have completed three

scrapbooks of cards, letters and photographs from people all over the world. Approximately thirty-three (33) countries are represented. They have also completed a video of themselves that will be distributed to other Esperanto classes.

Our school is located in an impoverished, isolated community and few of our students will ever get the chance to travel around the world, but through the magic of Esperanto the world has come to us!!

Future

We intend to continue the Esperanto classes here at Carver Middle School.

The students have learned more about geography and the cultures of our "Extended World Family" than we could ever have learned from any textbooks.

It is our sincere desire that our students be motivated to continue learning different languages in an attempt to promote World Peace and Understanding. We are very proud of the efforts of our students and the insights they have gained. Esperanto will continue to be a vital part of our curriculum. We strongly encourage other schools to embrace this beautiful language.

ESPERANTO CONGRESS

[The following article, sent to us by Hans Schroeder of Milwaukee, WI, appeared in the most recent English-language program bulletin of Radio Televisione Italiana. I am printing it in entirety because I think the points it makes, especially in the second half, may be of interest to ELNA members—particularly those who like to listen in on Esperanto broadcasts from overseas.]

Four hundred delegates from almost all the European countries, as well as Japan, the Philippines and the United States, participated in the European Esperanto Congress held recently in Verona, Italy. The five-day meeting gave enthusiasts an opportunity to discuss the diffusion and prospects for Esperanto, an artificial language which combines elements found in several different language families.

Since Ludwig Zamenhof of Poland published his first book on the language, in 1887, much effort has gone into the attempt to develop Esperanto's possibilities as a form of international communication for use alongside regional and national languages. One topic discussed by participants at the Verona Congress was the problem of communication in Europe. There are currently nine official languages for the European Community, though English, French, and sometimes German, have tended to be the ones used most often. As new member-states join

the Community, the question of a common language that does not, however, suppress the other national languages is bound to become more important than ever.

Why Esperanto as well? Aren't the other twenty-five languages in which RAI broadcasts enough?

Perhaps, the question should be put in another way. RAI has been broadcasting in Esperanto since 1950. Have those broadcasts merely duplicated what we do in the various national languages we use, or does Esperanto broaden our listening audience?

In actual fact, our Esperanto audience is a very special one. Interested, attentive and spread across a number of countries, it appears generally to be comprised of people with a good cultural background who also tend to be well-equipped from a radio standpoint. They tend to follow Italian affairs with interest, especially as regards such things as our international cooperation, our efforts on behalf of world peace, in support of human rights and defense of the environment.

It may be no coincidence that the amount of correspondence we receive from our Esperanto public is proportionally higher, when compared to the airtime involved, than that of other languages in which we broadcast. It is also one of the most interesting, both from a technical point of view (since the program is heard in several different coun-

tries at the same time), as well as for the comments—generally favorable—as regards the program's content and style.

It does, by the way, require some effort to put together good programs in Esperanto, to choose from available reports news that will interest different listeners in different countries, and to avoid even inadvertently causing resentments or misunderstandings.

[With respect to this article, let me also quote the following exchange, taken from the column "Questions & Answers (3)" in the November-December 1992 issue of La Brita Esperantisto.]

Q. But how many letters do [Radio Polonia, Warsaw] get [in Esperanto] in comparison with other languages?

A. A lot. They get most for their nearest neighbour, German. French and English come way down the list. Esperanto? Almost as many as for German—several thousand a year. In fact, Esperanto has been second in number for years and, despite the fact that English is broadcast more often than Esperanto, only once in about 15 years has the number of English letters from all over the world reached the same as the Esperanto letters. Esperanto has sometimes exceeded the German number, too. Top of the list.

LANGUAGE IN THE NEWS

[*"Barcelona Olympics Could Be Tongue-Twister," it says here...*]

This year's Olympics in Barcelona will feature four official languages—English, French, Spanish and Catalan.

Catalan, like Spanish and French, is derived from Latin. It is more closely related to the French Provençal dialect than Castilian Spanish. The language was banned in 1939 by the Spanish dictator Gen. Francisco Franco. After Franco's death in 1975, however, there was a surge of Catalan nationalism focused on reviving the language.

Today, Barcelona is a bilingual city, with school classes, newspapers and TV offered in both Spanish and Catalan. Most street signs and menus are in Catalan—which will make life interesting for visitors this summer who expect Spanish.

[From *"Intelligence Report"* in Parade Magazine, Apr. 19, 1992. See the note from David Wolff, below, for a follow-up.]

[Only for newcomers.]

Translations can be tricky. General Motors spent a fortune promoting the entry of its little compact car, the Nova, into the Latin American market. Then someone pointed out that the name, "no va," is Spanish for "it doesn't go."

Which reminds us of one of our all-time favorite translation blunders. When those

savvy marketers at Coca Cola went into the huge Chinese market, they chose Chinese words that sounded approximately like "Coca Cola."

To Coke, it was just a name. But like all words, they had a meaning, too. Unfortunately, as someone finally noticed, the words translated as "bite the wax tadpole."

That's a suggestion that would get your lights punched out in any school we ever went to.

[From the State College, PA, Centre Daily Times, Apr. 30, 1992; sent by Cornelius McKown.]

[One state...]

California declared English its official language six years ago, but a wave of newcomers during the 1980s brought millions who do not speak the language at all.

New census figures show that one of every 11 Californians over age 5—2.4 million people—does not communicate well in English. That is double the number who spoke the language poorly or not at all in 1980.

Spanish was the No. 1 foreign language used in the state—spoken by 5.4 million—followed by Chinese (575,000), Tagalog (464,444), Vietnamese (233,074), Korean (215,845), German (165,962), Japanese (147,451), French (132,657), Indic languages from India

(119,318) and Italian (111,133).

Language differences have caused social friction that reached an extreme during the Los Angeles riots in the destruction of Korean-owned businesses, some analysts said.

"Korean-black tensions were at least partly the result of the fact that many of the Koreans are not fluent English speakers and they were dealing with blacks as customers," said Henry Der, director of San Francisco's Chinese for Affirmative Action.

"There is a world of difference in the communication styles of the two groups, and a world of differences in body language that created a distrust and a resentment on both sides," he said.

Why all the fuss about language? Der said it is because language, like race and skin color, obviously defines the differentness of another person—and that makes people uneasy.

"Language differences make people feel uncomfortable," Der said. "When you hear 'those people' speaking in a language you don't understand, you think, 'They're talking about me. ... They're laughing at me. ... Why don't they speak English, don't they want to be American?'" he said.

[From an article by Ramon G. McLeod and Tim Schreiner in the San Francisco, CA, Chronicle, May 13, 1992.]

ESPERANTO-KURSOJ DAŬRAS ĈE UNIVERSITATO DE KALIFORNIO (BERKELEY)

de Stella Toogood Cope

La Esperanto-programo ĉe la Universitato de Kalifornio (Berkeley) estas aŭspiciata de la Lingvistika Fakultato pere de la programo DECAL (Democratic Education at CAL), kiu administras pli-malpli 30 kursojn pri diversaj temoj. La Esperanto-programon komence iniciatis studentoj de UKB kaj la Ligo de Orient-Golfaj Esperantistoj (tiam kun la nomo Berklija Esperanto-Ligo) en 1984. Ekde tiam ĝiaj kursoj estas instruataj de fluaj parolantoj de la lingvo kiel Charles Galvin, Donald Harlow, Ionel Onet, kaj Karen Mason, kiu ankaŭ helpis fondi la UKB studenta Esperanto-klubo post unu jaro.

Somere de 1990 CHIEN Mingĉi, instruisto de ŝanhajo, venis por partopreni la 38an ELNA-Kongreson. (Tion ŝi fine ne povis fari pro okazo de la Kongreso en

Meksikio.) Oni poste invitis ŝin helpi je la Esperanto-programo de UKB. Ekde tiam ŝi instruas en la Programo kun Charles kaj aliaj usonaj esperantistoj. Laborante kun persisto kaj sindediĉo, la instrugrupo en la lastaj du jaroj evidente progresas, allogante pli kaj pli da studentoj. La kursoj de aŭtuno 1992 allogis entute dek sep studentojn, el kiuj kvin en la progresiga kurso kaj dek du en la komencgrada; el tiuj, naŭ venis por ricevi krediton. Tiu estis la plej granda nombro de post 1984. La 16an de novembro, post la semestromezaj ekzamenoj, la instruantoj aranĝis Esperanto-feston, ĉe kiu lernantoj el la komencgrada kurso sukcese prezentis Esperantan unuaktan teatraĵon "La Vazoj", kaj la progresiga klaso kontribuis belan kantprogramon en Esperanto; tio montis la elstaran kvaliton de

instruado kaj lernado.

Tiu programo ankoraŭ havas multajn problemojn. Oni nur malmulte provizas monon por la kurso el la Mini-Stipendiario de la Universitato, kaj neniom por la instruantoj, eĉ ne por profesiaj instruistoj, kio aparte malfaciligas la aferon por alilandano kiel CHIEN Mingĉi. Kiel Estro de la Eduka Komitato de LOGE (Ligo de Orient-Golfaj Esperantistoj) mi proponas al la redaktoro ĉi tiun mallongan raporton, esperante, ke pli da esperantistoj ekscios pri tiu grava afero en la Esperanto-Movado, kaj esperante, ke tiu UKB-programo, unu el malmultaj tutjaraj Esperanto-kursoj universitat-nivele, instruos eĉ pli da studentoj kaj daŭre progresos en la estonteco.

POR LA JUNULOJ . . .

Saluton denove, gejunuloj. As I write this towards the end of the year, I'm thinking about what has happened between December 1991 and December 1992, and these statistics cross my mind:

- ELNA has well over 100 youth members now.
- New youth activists have stepped forward to rebuild the Esperantist youth movement in the USA.
- A new national Esperanto youth organization has been formed.
- Spot ads in *Seventeen* and elsewhere have resulted in a flood of calls from interested young people to our toll-free 800 number.

These are encouraging thoughts indeed. What will we be thinking about in December of NEXT year? Think about it NOW ... and make it come true!

A while back Ron Glossop responded to my call for help regarding ideas for youth and Esperanto. Ron suggests a campout in the Southwest near Mexico. I think this would be a fine spring activity or pre-ELNA Congress activity. What do

you think? Let us know. If camping is your thing you'll want to check out the new edition of the book *Ĉu vi parolas tendare?* (Do You Speak Camping?) by Renato Corsetti and Mauro la Torre. It's published by TEJO, the Worldwide Esperanto Youth Organization, and available from the UEA Book Service.

Ĉu vi havas komputilon (plaĉas al kelke da ni anstataŭi la vorton "komputrilon", sed tio apartenas al alia rubriko!)? Se jes, vi devus ekscii, ke restas ĉe la komputila servo GENIE ne unu, ne du, sed TRI Esperanto-rubrikoj, inkluzive de unu fare de mi mem por gejunuloj kaj iliaj gepatroj. Jen la lokoj:

Public Forum*Non-Profit Connection RoundTable

Category 26, Topic 11 "Youth & Esperanto"

Public Forum*Non-Profit Connection RoundTable

Category 15, Topic 29 "Esperanto/International Language Issues"

Hobby RoundTable

Category 24, Topic 13 "Esperanto"

Do ek al via komputilo kaj skribu kaj al ni kaj kun ni! Por anigi al la GENIE-servo, telefonu 800-638-9636 kaj tie vi trovos informon voĉe.

Nun mi devas fini mian parolon malfeliĉe. Estas necese, pro miaj lernejoj kaj doktoriĝaj aferoj, demisii mian postenon ekde januaro 1993. Do jen mia fina oportuno paroli al vi ĉiuj kiel Junula Komisiito. Mi dankas ĉiujn, kiuj skribis al mi por montri intereson dum la jaro. Speciale mi dankas la junulojn, kiuj samopiniis, ke la junula movado estis kaj reviviginda kaj revivigenda. Ili jam faras tiun laboron. Mi povas certigi al vi, ke tiu movado kreskos kaj vigliĝos eĉ pli dum 1993.

Don't forget to renew your youth memberships in ELNA, UEA and TEJO! And if during 1993 you find yourself no longer a youth but an "official Esperanto adult" ... welcome aboard—and see if you can find a "dekjarulo" to replace you!

Ĝis revido geamikoj!

—David Gaines

ELNA Youth Commissioner

NEKROLOGOJ

MUDRY

La 11an de januaro, 1993, forpasis Simon Mudry, kiu naskiĝis en Ĉeĥoslovakio en 1910 kaj poste iĝis usona civitano.

Kiam li kaj la edzino Ruth pensiĝis en 1970, ili ekstudis Esperanton en Santa Barbara, Kalifornio, kie li poste estis UEA fakdelegito pri turismo dum multaj jaroj.

La paro partoprenis Universalajn Kongresojn en Beograd (1973), Reykjavik (1977), kaj Budapeŝto (1983). Ĉe tiu lasta ili celebris la 34-an datrevenon de sia geedziĝo.

Raportis Doroteo Holland-Kaupp

STERN

On October 9 Lee Stern passed away. He was an active Esperantist for decades and organized many Esperanto activities at the Friends House Quaker community where he lived.

Lee learned Esperanto as a teenager in Cleveland in the early 1930s and organized,

along with fellow Cleveland Heights High School student Charles Simon, a chain of Esperanto classes and clubs in the city. In 1938 Lee helped arrange for Lidja Zamenhof, daughter of the author of the language to visit Cleveland and teach a Cseh Method Esperanto course there. Lidja was there during the Munich appeasement of Hitler, which convinced Lee and her other Cleveland hosts she should not return to Europe. They tried to convince the INS that Lidja was a legitimate political refugee and would be in danger if she returned to Poland—to no avail. The INS, in fact, accused Lidja of violating her visitor's visa by earning the pittance she was by her teaching. Lidja had to return to Poland, and in 1943 she suffered the horrors of the Warsaw ghetto, and died in Treblinka concentration camp.

Lee Stern was a longtime activist for peace and social justice. He helped organize such projects as the Alternatives to Violence Project, which teaches non-violence to prison inmates, the Children's Creative Response to Conflict, and Peace Brigades International. He spent 37 months in prison as a conscientious objector during World War II.

Memorial contributions in Lee's honor may be sent to the Alternatives to Violence Project of Maryland, Box 322, Sandy Spring MD 20860.

Reported in *Potomaka Esperantisto*
October 1992

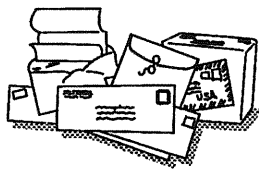
STONE

It is with profound sadness that I must inform you of the passing of Roan Stone. She died on January 1st at Good Shepherd Hospital in Longview, Texas, from pneumonia. Her funeral service took place in Marshall, Texas, on Sunday January 3rd, and her body was laid to rest in the Baha'i Cemetery in Leigh, Texas.

Roan will be dearly missed and we pray that her soul will progress in the next world.

Reported by Carol Eakin

Roan Orloff Stone was a long-time Honorary Member of ELNA, whose unceasing work for Esperanto goes back more than half a century; she was one of those who welcomed Lidia Zamenhof to this country before the beginning of World War II. We expect to have a complete obituary of Roan in the next issue of *esperanto usa*.

LETEROJ

[Note: The letter column is a free-speech forum for members of ELNA. Views expressed are not necessarily those either of the editor or of the Esperanto League for North America, Inc. Comments for publication may be sent either to the address of ELNA or to Don Harlow (EUSA), P.O. Box 551, Pinole, CA 94564, donh@netcom.com.]

Reage al la letero de Chris Nelson en eusa 4/1992, mi volas konfesi, ke mi tute subtenas la finajn vortojn de Chris: "Esperanto ĉien!". Jes, Esperanto ĉien, do ankaŭ en politikon, ankaŭ en la Radikalan Partion, se ĝi tion volas.

Esperanto estas nenies por esti ĉies. Ĝia aŭtoro antaŭvidis tion kaj rezignis je siaj aŭtorrajtoj. Plie, en sia Deklaro pri Esperantismo, Zamenhof atentigis, ke: "Esperantisto estas nomata ĉiu persono, kiu scias kaj uzas la lingvon Esperanto tute egale por kiaj celoj li ĝin uzas."

En mondo (kia la nia) regata de antaŭjuĝoj, Esperanto estis ne nur simple danĝera lingvo, sed i.a. "lingvo de cionistoj", "lingvo de komunistoj", "lingvo de malamikoj", kaj la listo de tiaj atributoj povus okupi plurajn paĝojn. Kaj ĝuste tia Esperanto estas: por fanatikaj kredantoj (religiaj, kompreneble), Esperanto estas danĝera, kiam uzata de gesamseksemuloj kaj nudistoj, sed ĝi estas la plej bona ilo por diskonigi la "vorton de Dio"; ĝi estas la lingvo de komunistoj, kaj politikistoj en certaj partoj de la mondo ne hezitis ĝin uzi por laŭdi la "paradizon laboristan", sed ĝi estis la lingvo de malamikoj, kiam simplaj civitanoj uzis ĝin kiel interkomunikilon. Esperanto estas ja ankaŭ lingvo de judoj kaj tio sendube ne kontentigas antisemitojn, kiuj ŝatus, ke Esperanto estu nur portilo por iliaj "altaj idealoj".

Se ni akceptas por Esperanto la atributojn "internacia", "interetna", "universala", "helpa", ni ankaŭ devas akcepti la ideon, ke ĝi estos utiligata por ia ajn celo, laŭ la bontrovo de la uzanto (inkluzive por "radikalaj ideologioj"). Se tion ni ne povas akcepti, tiam pli bone ni rezignu pri la atributo "internacia" kaj nomu Esperanton "lingvo sekta".

Ionel Onet

When in a bookstore or library, I have a habit of examining books on linguistics for any mention of Esperanto. On a recent visit to the local library, I made some startling discoveries. A volume that claimed to be a book of information, besides remarking that Esperanto means "hopeful," stated:

Naturally, a synthetic language would not be expected to convey the shades of meaning needed for the translation of literary works, but it can have practical uses.

Other fairly old books (well, 1975) said that Esperanto was not easily mastered by non-Europeans (because of the vocabulary) and those whose language does not have similar grammar. What a naive assumption! The authors claim that Russians, Chinese, and Thai cannot learn Esperanto easily because of the definite article, the accusative "n," and other small grammatical points. It is difficult to believe that a published linguist would assume a language to be almost "unlearnable" because of the word "La." These linguists taunt the "inteligenta persono" quote by saying that even intelligent Russians, Chinese, etc. cannot overcome these obstacles.

It appears that the Esperanto movement's greatest problem is bad publicity (misrepresentation). Has anyone considered putting together a PR package? ELNA could send materials to linguists, schools, and libraries. Such promotional material would contain pamphlets, letters, etc. detailing Esperanto's good points. The packets could be slanted toward the institutions to which they are sent. For example, information explaining the benefits of Esperanto in education could be sent to schools and universities; Esperanto's international and travel points could be delivered to airlines (magazines?), travel agencies?, United Nations offices, and international businesses and organizations.

I also think that thoughts concerning local Esperanto organizations deserve attention. The movement would be much stronger if clubs were formed on the city or regional level. Such organizations, supported by and reporting to ELNA,

would provide greater interaction and control between ELNA and its members. These clubs would be instrumental in "recruiting" new members. Perhaps a package of materials could be collected for distribution to club leaders. More people would be willing to form local groups if only they knew how and had the experience of others to overcome unforeseen hurdles. These clubs function better at a high school or college level, but adult or all-ages organizations can work. What we need is involvement. Discussion is great, but action is better.

What ELNA needs is more events (which bring publicity and members). Members should attend the conferences of the Esperanto conventions. They should represent ELNA and Esperanto at other conventions (teacher associations, international societies). However, conferences are just one way to get involved. Forming clubs with regular meetings that not only work within the Esperanto community, but outside it as well. Fund raising and publicity activities are best done on the local level. Volunteer to help in community and service projects. A group can help organizations and businesses in exchange for a donation to the regional or national level.

And what ever happened to the Esperanto project out west? The Esperanto resort? Projects like this, when the opportunity and resources become available, are very helpful to the cause.

Write letters. Letters such as mine contribute enormously. How do you get action? You motivate people. When members read this letter, hopefully they will become more involved and see a point that I made which they could act on.

Get moving! There is talent and enthusiasm in the Esperanto movement, use it! And if you are doing something, report about it! It may serve as motivation for others and provide ideas for new projects. An entire page (at least!) of esperanto usa should be filled with reports of local activity. How can ELNA accomodate its members if it doesn't know what they're doing?

Jacob B. Schwartz

[All good ideas, many of which we've tried to implement over the years. Some members feel that our major stumbling block is a lack of resources, both human and financial; others feel that we have the resources, but don't know quite how to make best use of them. Any ideas out there?]

Just want to say: I wish you'd again put the list of Esperanto groups on the back page of *esperanto usa*. I know folks can find them in the Membership List but new ones crop up which don't get listed. And some people who see eusa don't have membership lists.

Prenda Cook

[I'll try to include the list once or twice a year—actually, it's more complete than the one in the Membership List, which only includes organizations with which ELNA officially exchanges information.]

Cynthia Libby may have thought that *La Nekredebla Paradokso* was not checked because no credit was given to those who helped. Belated (public) thanks are due to Dorothy Holland-Kaupp, Victor Munson, June Knudsen-Fritz and Heinz Dieter Maas.

Darlene Evans

[The book review in question appeared in issue 1992(4).]

Two items in the current ELNA newsletter caught my eye. One referred to the position of the Columbus, Ohio school board. Another linked the metric system with the cause of Esperanto.

Sadly, both cases reflect narrowness. Diversity is feared. As a child, I thought it was interesting to see human ingenuity in the form of varied approaches to problems. This feeling is still alive and well. In 35 years of teaching at the elementary and college levels, I have tried to instill my students with that feeling too. Unfortunately, not many have accepted my advice, at least in said respect. However, I continue teaching at the University of North Texas, and I do not intend to take in my cognitive sails.

Overall, many Americans remain narrow linguistically. They are too lazy to deal with a second language. Likewise, many view the metric system with alarm, since it too might involve a little effort to master.

Keep the faith!

Richard Swerdlin

[Linking Esperanto with the metric system may have been intended as an insult in the context mentioned, but it's worth remembering that the United States is one of only two or three nations that have not yet implemented decimal weights and measures. This reminds me that during my five-year duty in Britain a

couple of decades ago, when the British government shifted from pounds-shillings-pence to a decimal (metric) monetary system, similar to that in use in the U.S.A. for a couple of centuries, Americans resident in Britain greeted this conversion with lusty cheers; but when British weather reporters shifted from the Fahrenheit to the Celsius (metric) temperature scale, American enthusiasm was much more muted. I guess it depends on what you're used to...

I am writing to inform you that Chinese Esperantist Liu Yue (archeologist) and his brother Liu Shun (musician and teacher of music) have indicated that they are planning to come to the U.S. in April 1993 for a six-month stay. Some possible topics for lectures by Yue are "History of Chinese Architecture," "Preserving Cultural Remains in China," "Esperanto in China," "Ancient Life in China," "Contemporary Life in China," "Universities in China," and "Current Chinese Attitudes toward the U.S." Shun can lecture about "Music in China" and can play musical instruments which he will be carrying with him. They have money for traveling expenses but would appreciate any help which can be provided with regard to housing and meals. Honoraria are welcome but not required. They are in their thirties.

Tentative plans are that our visitors will arrive in Los Angeles about April 20. They would be able to visit Southern California sites during the rest of that month. In May they would begin going eastward through Arizona to St. Louis and then on to Alabama, South Carolina, North Carolina, and Virginia, arriving in Washington, DC, about the middle of May. Then they would go north to New York, Boston, and Hartford for the last part of May. In June they would work their way westward through Philadelphia, Columbus, Michigan, Chicago, Nebraska, and Utah, planning to get to San Francisco no later than June 27 in order to be on hand for the three-week SFSU session. In July they could go northward to Portland, Boise, Seattle, and Vancouver, and then back south. August, September, and the first part of October could be spent in California with departure from Los Angeles in the middle of October. This itinerary is tentative and is planned for comfortable weather and being in San Francisco for SFSU. I suppose that most of the travel-

ing will be by bus since it is economical and allows for sight-seeing.

What we are looking for at this time is firm invitations (though the exact time need not be definite just yet), which Liu Yue can show the American consulate in Beijing to prove that there is interest in their coming and making presentations. If you are interested in having them visit your locale, please send an invitation in English (an Esperanto translation would be helpful for Yue himself) to **Liu Yue, Sheng Kaogu Yanjiusuo, 430077 WUHAN, People's Republic of China**. Also please send a copy to me so that I can plan their exact itinerary.

Ronald J. Glossop
8894 Berkay Avenue
Jennings, MO 63136

Estis feliĉa ricevi leteron de vi persone. Pri vi al mi jam rakontis sinjoro Bardhy Mezini, instruisto de matematiko. Via revuo *esperanto usa* estas konata ĉe Albana Esperanto-Ligo kvankam ĝi disponiĝas en raraj ekzempleroj.

Antaŭ nelonge ni formis Junularan Esperanto-Grupon "Futuresp" kiu fakte kernigas Tiranano branĉon de Albana Esperanto-Junulara Sekcio. Ni volonte kunlaborus kun samaĝuloj de Usono.

Adreso de grupo: Junulara Esperanto-Grupo "Futuresp", Postë Restante, Tiranë, Albanio.

Gledis Fortuzi
RR: Ali Baushi
P. 7. SH. 2 Ap. 12.
Tiranë
Albanio

---

esperanto usa staff members

Don Harlow	editor
Don Coleman	local groups editor
Lucy Harmon	travel editor
lonel Onet	reviews editor
Joseph Truong	youth editor

RECENZE

Janton, Pierre: *Esperanto—Language, Literature, and Community*. Trans. by Humphrey Tonkin, Jane Edwards and Karen Johnson-Weiner. Albany: State University of New York Press, 1993. 169 p. ISBN 0-7914-1253-9 (alk. paper), 0-7914-1254-7 (pbk.; alk. paper).

It's only been three issues since I reviewed Janton's book in its Esperanto incarnation in this column. Let me start by quoting that review in its entirety—in English, since this is an English-language version of the book.

Among several books about Esperanto which appeared during the jubilee year (1987), the one by Prof. Janton is especially welcome, and suitably complements the one by William Auld, *La fenomeno Esperanto*.

Auld's work aims to inform the layman about Esperanto, and would be more informative in translation. This work is written on a higher level. It contains six chapters. "Esperanto and Planned Languages" is a very exhaustive study of the history of planned languages, even emphasizing the early philosophical languages. "The Origins of Esperanto" explains not only the methods but also the driving forces behind Esperanto. In this chapter, Janton does not hesitate, too, to explain the background of ideas and ideals associated with the language; he apparently feels that those aspects of the Esperanto movement will also have some effect on the outside world, not just a dry emphasis on Esperanto as a neutral international language. In the third chapter, "The Language," Janton explains the structure of the language itself, on quite a high level, with the discover of several rules of syntax that I have never before seen on paper. Janton also gives a good explanation of alternative uses of adverbs and adjectives in place of prepositional phrases, and, as in his article in *Acta Interlinguistica*, praises Esperanto's multitude of means of expressions in Esperanto in comparison with the ethnic languages. He carries on this topic in the fourth chapter, "Expression," which naturally leads to the fifth chapter, "The Literature," in which he discusses the history of Esperanto literature in three phases separated by the two world wars. Finally, "The Esperanto Movement" treats the organizational structure and the goals of the movement.

Janton has dedicated many years to preparing this book. The work first appeared in a French edition, as part of the collection "Que sais-je?" in 1973; there followed later editions in Spanish, German and Dutch. The Esperanto edition was brought up to date, at UEA's request, for the Esperantist public. Janton himself is a professor in the University of Clermont-Ferrand.

For those who want to know more about their language, I strongly recommend this work.

The present English edition began as a faithful translation of Janton's original French work, was reworked when Janton delivered his updated Esperanto manuscript to UEA, and has since had some modifications made by Tonkin to keep it current. Tonkin has also heavily annotated the work—the endnotes occupy some eight pages—and increased Janton's seven-page bibliography to fourteen pages. It also contains that *sine qua non* of the serious researcher, an index, which was lacking in the Esperanto edition.

As usual, I should mention a few points with which I disagree. The Chronology of Planned Languages table has not been modified to correctly date the appearance of Interlingua or the more recent (re)emergence of Glosa, Loglan and Lojban (though these languages are, as usual, better treated by the press than by any potential speaking public—a fact true of almost every other project in the table, as well). Added to Janton's text is a line, presumably by Tonkin, which reads "Nor have southern and western Asia produced their poets, apart from an occasional Israeli voice" (pp. 107-108)—this overlooks the (in my opinion) quite good poetry that Sirin Ahmad-Nia has produced for *Fonto* over the years (nor is she the only Iranian voice to be heard in those pages). Some of Janton's linguistic conclusions, though they are certainly in line with traditional thinking, may deserve a second look (is the -IU series of correlatives actually pronominal as well as adjectival? do *anstataŭ* and *krom* really deserve to be listed as "prepositions," or are they—as some writers treat them—at least preposition/conjunctions, along with *ĝis* and *dum*?).

The book is unabashedly pro-Esperanto. It is also quite objective. It is, in fact, proof that it is possible to be pro-Esperanto and objective at the same time. It is also extremely informative. A good addition to

your bookshelf—not to mention that of your local library or university.

Don Harlow

Glazunov, V.A.: *La sfinkso de steplando*. Chapecó: Fonto, 1988. 112p. Ĉe ELNA: Kodo SFI001, Prezo \$8.50 (nemembroj) / \$8.05 (membroj).

Fonto prezentis s-anon Glazunov antaŭ pli ol jardeko per mallonga, kaj ne tro impona, pri-Esperanta novelo "Sen groŝo en la poŝo", kiu cetere ne aperas en ĉi tiu kolekto. Multe pli imponaj estas la postaj "geografiaj noveloj" de la rusa verkisto, verkitaj surbaze de liaj propraj spertoj kiel profesia geografo. El la naŭ noveloj en la nuna kolekto, ok estas el tiu kategorio.

"La Paĉjo Don" (temas pri la rivero, ne la recenzanto) estas la malgajiga historio de buisto ĉe la Rivero Don, kiu nun, en sia maljunaĝo, frontas la minacon de teĥnologia maldungigo. "Belulino Ajsulú" traktas poeton, kiu trovas vivan ekzemplon de fabelulino. "Fabelo pri Ŝtonero" montras, ke malnovaj fabeloj povas esti komprenataj laŭ diversaj manieroj. "Akvo Iras" diskutas dediĉitecon fronte minacon al la societo. "La Veneno de Veratro" prezentas al ni la rezultojn de miskompreno inter gejunuloj de malsamaj kulturoj. "La Sfinkso de Steplando" temas pri hazarda renkontigo inter naiva sciencisto kaj tomoŝtelistino. "La Najbaroj" estas simpla fabelo pri edzina fideleco.

Mi volas aparte menci la du ceterajn novelojn. "Ho mia kor'!" estas historio (ĉu aŭtobiografia aŭ tute fikcia?) pri rusa kuracisto kiu rekonsciiĝas sur preterlasita batalkampoj kun nur unu alia vivanta persono—terure vendita germana soldato. La ruso estas esperantisto, kaj baldaŭ evidentiĝas, ke ankaŭ la germano parolas la zamenhofan lingvon. Sed ... ĉu en tiu periodo de ĝiseksterma milito ilia "samideaneco" sufiĉos por konkeri siajn malsamajn nacianecojn?

Tute alia estas "La Ĉarmo de la Ĉielmontaro", longa skeĉo pri ekspedicio en la kirgizia montaro Tian-Ŝan. Tiu novelo estas la kronjuvelo de ĉi tiu kolekto; ĝi ankaŭ estis elektita de William Auld por aperigo en la *Nova Esperanta Krestomatio* en 1991.

Interese estas la geografia distribuo de la noveloj, kiuj pliparte okazas en la sudaj respublikoj; Kazafio sola estas la situo de kvar el ili.

Sep el la noveloj aperis unue en *Fonto*, kaj, laŭ mia takso, restas ok noveloj de Glazunov en *Fonto*, kiuj ne aperis en tiu libro. Ĉu eventuala posta kolekto?

Don Harlow

VOLAS KORESPONDI

Amikeco trans limoj

Noto: Nomojn kaj adresojn ni prezentas dikliteraj; familiaj kaj urbaj nomoj estas MAJUSKLAJ. Komojn ni uzas por montri ŝanĝon inter linioj en adreso.

CINIO

JIANG Jianguang, 3 hao xin Xiang, CN-063000 TANGSHAN, Hebei-Provinco. 24-jara junulo, interesiĝas pri komunikado kun eksterlandano, volas korespondi Esperante kaj angle.

HAN Yaohua, Wu Han Shi Wu Chang Xian, Liu Fang Gong Xiao Se, CN-430205. Pri diversaj aferoj, interesiĝas ankaŭ pri komercado kun Usono.

HUNGARIO

Lajos SZÖKE, H-3700 KAZINC BARCIKA, Gagarin út 8 sz. 44-jara viro.

JAPANIO

MUTO Tatuko, Tohuro Minami 2-8-7, DAZAIHU si, 818-01. 19-jara fraŭlino, serĉas leteramikojn inter 15-25-jaraĝaj, prefere en Kalifornio.

LITOVIO

Zivile VIRŠILAITĒ, Dariaus ir Gireno 21-42, 5309 PANEVEZYS. 20-jara studentino, pri ĉiuj temoj, kolektas bildkartojn.

Eugenijus RUIKA, Kosmonauty 9-44,

5309 PANEVEZYS. 22-jara studento, kolektas bildkartojn, poŝtmarkojn.

NIGERIO

Elvis ONYEENEKE, P.O. Box 1269, OWERRI, Imo State. 17-jara studento, hobiaj estas parolado, skribado de leteroj, ŝatas muzikon kaj Esperantafojn.

POLLANDO

Ewa STRZELCZYK, ul. Killinskiego 18/27, 62-400 SKUPCA. 21-jara studentino de biologio. Interesiĝas pri balenoj, delfenoj, vespertoj, sporto, turismo, vivo de homoj en aliaj landoj, kolektas monerojn kaj stampojn.

RUSIO

Nastja BASMANOVA, 660001 KRASNOJARSK, ul. Lenina 182-2. 10-jara knabino, interesiĝas pri animaloj, lego de libroj, desegnado, kolektas bildkartojn kun bestoj.

Olja KOBJAKOVA, ul. 8 marta d. 24-v kv. 51, 660028 KRASNOJARSK. 13-jara lernantino, interesiĝas pri animaloj kaj floroj, kolektas poŝtmarkojn, bildkartojn, kalendaretojn, korespondos ankaŭ ruse kaj germane.

Irina LISENKO, 660077 KRASNOJARSK, ul. 78 Dobrovolĉeskoj brigadi 7-206. 15-jara knabino, interesiĝas pri desegnado kaj

libroj, korespondado.

Alex MILNIKOV, 115142 MOSKVO, Zatonnaja st. 12-1-84. 15-jara lernanto, interesiĝas pri sporto, foto, muziko, vojaĝoj, volas korespondi kun junulo aŭ fraŭlino loĝanta en Usono.

Nataša BRJUŠININA, 660020 KRASNOJARSK, ul. Diskona 38-1. 16-jara knabino, interesiĝas pri lego de libroj kaj triko, kolektas kalendaretojn.

Julja KASAPOVA, 660049 KRASNOJARSK, ul. Lenina 29-41. 16-jara knabino, interesiĝas pri vojaĝoj, muziko, korespondado, libroj, animaloj, kolektas bildkartojn, kalendaretojn, monerojn.

Aleksej KOTLOV, Str. Entuzlastov 70"A"-39, 622038 N. TAGIL, Sverdlovsky reg. 29-jara komencanta aferisto, interesiĝas pri turismo, informaservo por loĝantoj en Usono, urbaj informlibroj, turismaj gvidlibroj, informlibroj pri gazetaro, ŝatokupoj estas angla lingvo, Esperanto.

Oleg KOGELNIČANU, Kalinkinskaja str. 15, RUS-155240 RODNIKI, Ivanovskaja obl. 37-jara teknikisto-elektromekanikisto, ŝatas historion, lingvojn, pacon kaj amikecon kun aliaj popoloj de la mondo, tradiciojn, sporton (paraŝutan, biciklan), vojaĝadon.

ZAIRIO

MALANDA NIANGA Emilo, Home Alphonsianum, B.P. 839, KINSHASA XI. 25-jara studento de psikologio, ĝenerala sekretario de Esperanto-Kultura Movado, interesiĝas pri turismo, vojaĝo en eksterlando, novaĵoj pri Esperanto-kongresa organizo, eksterlandaj politikaj situacioj, legado, interŝanĝos poŝtmarkojn kaj fotojn.

Daŭrigata de paĝo 1

ships) and the created 1840's period Old Sturbridge Village.

Bettors may be interested in a parimutuel wager at the Jai-Alai Fronton. A contrast would be the Elizabeth Park (close to the University of Hartford) with its 14,000 rose bushes in 900 varieties.

Although Hartford proper has a population of only about 140,000, it is surrounded by contiguous cities, making this a metropolitan area.

Bradley International Airport is 15 miles north. Limousine service carries travelers to major hotels and the ground transportation center downtown. At the

center, in a remodeled railway station, five bus lines transport in all directions, and there are several passenger trains (Amtrak) each day.

The Connecticut River front is not well developed for visitors, but river boat rides are available. Needless to say, shopping is possible, including at the Civic Center, which also holds the largest arena in New England.

Information sources include the Connecticut Valley Tourism Commission, 393 Main St., Middletown, CT 06051; and Greater Hartford Convention and Visitors Bureau, One civic Center Plaza, Hartford, CT 06103.

Arland R. Meade

POCKET ESPERANTO DICTIONARY

by Andrew McLinen

The most up-to-date and comprehensive two-way Esperanto dictionary for English-speakers. Contains more than 50,000 words and expressions. 392 Pages.

Order code POC001

\$14.75 (ELNA members)

\$15.50 (others)

Esperanto Classes
San Francisco State University
 28 June-16 July
 3-week multilevel courses
 "The best in the world"
 Prof. David K. Jordan
 Mark Fettes from Canada
 Boris Kolker from Russia

Esperanto Workshop
University of Hartford, Conn.
 12-17 July 1993
 1-week multilevel courses
 Dr. Humphrey Tonkin, Director
 Study intensively and stay on for the...

ELNA Convention
July 17-20
Univ. of Hartford, Connecticut

Post-convention excursion in the area or go on to the...

Pre-U.K. Tour to Barcelona, Spain
July 21-24, 1993

Depart U.S. July 21, arrive July 22. Barcelona is an exhilarating city, steeped in history. It is not only the political capital of the north, where one can best evaluate the problem of regional separatism in Spain, but also it is the intellectual capital of the country, with a fascinating collection of museums. And the Ramblas is one of the most delightful walking streets in the world! We will spend two nights here and then transfer directly from our hotel in Barcelona to our hotel in Valencia for the 78th U.K.

Universala Kongreso de Esperanto
July 24-31—Valencia, Spain

The mediterranean region south of Barcelona is famous for its magnificent scenery, beautiful long beaches and endless orange groves. There won't be a whole lot of time to spend at the beaches because the convention program will be so rich and varied; but you haven't tasted a good orange until you've eaten one in Valencia. Being raised in an orange grove in Southern California in no way prepared me for that marvelous experience! The Interkona Vespero will include a banquet for all—centered around the largest Paella pan in the world. You'll have to see it to believe it!

Our Hotel—the Valencia Mella

The only hotel really close to the kongresejo, the Music Hall. Four-star, air-conditioned rooms with a very nice buffet breakfast, and only a block and a half from the kongresejo. It will be easy to walk back to rest during the planned siesta time during the heat of the day, between 1 and 4 PM.

Post-U.K. Tour of Spain and Portugal
August 1-10 1993

Departing our hotel, we travel from Valencia for lunch at Cuenca, famous for its "hanging houses" and medieval atmosphere; and then on to Toledo, the "soul" of Spain for a night and a full day tour. After two nights and an artistic tour of Madrid, we go on to Segovia, Avila and Salamanca. The following day we proceed through Leon and on to Santiago de Compostela for two nights. We then cross down to Porto in Porgual for a night, and on to Lisbon and its surroundings for two nights. A glorious delightful tour with the option of staying longer in Lisbon. We'll be visiting with Esperantists along the way, of course.

49a Internacia Junulara Kongreso
August 7-14, 1993—Vraca, Bulgaria

Romania and Bulgaria are little known to Americans, but better known to Europeans. The Vraca Internacia Junulara Kongreso will be a delight to those able to attend. Ionel Onet, Vice-Director of ELNA's Central Office and a native of that area, has offered to escort young people to the Congress. Call for information.

"Luis" Harmon
 Esperanto Vojaĝ-Servo
 6104 La Salle Avenue
 Oakland CA 94611
 (510) 339-2001

USE YOUR ESPERANTO TRAVEL
SERVICE FOR ALL YOUR
ESPERANTO TRAVELS!

President: Angela Harlow (1993), P.O. Box 551, Pinole, CA 94564, tel. (510) 222-0187
 Vice President: Dr. Grant Goodall (1993)
 Secretary: Ellen Eddy (1995)
 Treasurer: John B. Massey (1994)
 Other Board Members: Dr. E. James Lieberman (1993), Sherry Wells (1993), David Wolff (1993), William R. Harmon (1994), William H. Schulze (1994), Mark C. Stephens (1994), Thomas Eccardt (1995), D. Gary Grady (1995), Rochelle Grossman (1995)
 Commissioners and Chairs: Don Coleman (Local Clubs, Nominating), John Dale (Legislative Affairs), Jim Deer (Tape Service), David Gaines (Youth), Lucy Harmon (Travel Affairs, Instruction), Dorothy Holland-Kaupp (Correspondence Courses), R. Kent Jones (Science & Technology), Dr. Julius Manson (United Nations), John B. Massey (Wills and Gifting), John B. Massey, William H. Schulze and Sidney V. Steinberg (Kapitala Fondusa Komitato), John Mathews (Service Clubs), Catherine Schulze (Postal Course), Sherry Wells (Publicity), David Wolff (Publishing)
 Director, Central Office: Mike Donohoo
 Vice-Director, Central Office: Ionel Onet

ELNA Archivist: Ionel Onet
 Any member wishing to assist in the work of any of the above named commissions or committees should communicate with the member(s) shown.

ELNA Dues for 1993

Regular	\$30
Family	\$45
Youth (under 27)	\$15
Limited income	\$15
Sustaining	\$60
Life	\$600

ELNA is a non-profit organization functioning under IRS paragraph 501(c)3. Donations are tax-deductible.

A separate supporting category, "Friend of Esperanto," has been established. A Friend of Esperanto pays \$10 per year.

Libraries and other institutions can subscribe to *Esperanto U.S.A.* at the special rate of \$15 per year.

UEA dues 1993

Member-Guidebook only (MG)	\$ 9.00
Member-Yearbook only (MJ)	\$22.00
Member-Subscriber (MA)	\$54.00
Societo Zamenhof (additional)	\$108.00
Subscription only to Esperanto	\$32.00
Subscription only to Kontakto	\$18.00
Life Membership in UEA	\$1350.00

Send payments for UEA memberships or subscriptions to ELNA, Box 1129, El Cerrito, CA 94530. Make all checks payable to ELNA.

MOVING? DON'T LEAVE ESPERANTO BEHIND! If you have moved recently or are planning to move in the near future, don't forget to send a change-of-address card to the ELNA Central Office, Box 1129, El Cerrito CA 94530. This will assure your continued receipt of the Newsletter and other information. If you don't have a stamp handy, give the CO a call at (510) 653-0998. Thanks!

DEADLINE FOR MATERIAL FOR ISSUE 1993(3) of Esperanto U.S.A. is Apr. 25, 1993

Esperanto U.S.A.
Volume 29, No. 1
ISSN 1056-0297
Esperanto League for North America, Inc.
P.O. Box 1129, El Cerrito, CA 94530
Telephone: (510) 653-0998
Fax: (510) 653-1468
For Info: (800) 828-5944
Editor: Don Harlow
Telephone: (510) 222-0187
Internet: donh@netcom.com